

اعضای محترم شورای نگهبان

با سلام و تحیت

احتراماً اظهار نظر کارشناسی در خصوص موارد مطروحه در جلسه بیست و دوم آن شورای محترم مورخ ۱۳۸۹/۰۶/۱۳ به شرح ذیل به حضور تقدیم می گردد:

۱- طرح تفسیر اجرای ماده (۳۵) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه و اجرای سیاستهای کلی

اصل ۴۴ قانون اساسی مصوب ۱۳۸۶

• مقدمه توجیهی

در تیرماه ۱۳۸۵ سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی از سوی مقام معظم رهبری ابلاغ گردید؛ که طبق ردیف (۹) بند (ب) این سیاستها^(۱) مقرر گردیده است امکان تأسیس تعاونیهای جدید در قالب شرکت سهامی عام با محدودیت مالکیت هر یک از سهامداران فراهم شود. متعاقب آن قانون اجرای این سیاستها تحت عنوان «قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجراء سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی» به تصویب رسید. در ماده (۱۲) این قانون، تعاونیهای جدیدی با عنوان شرکت تعاونی سهامی عام پیشبینی شده است که دارای شرایط خاصی از جمله محدودیت مالکیت هر یک از سهامداران حقیقی و حقوقی تا سقف معینی است.

پس از ابلاغ سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و با درخواست رئیس جمهور، رهبر معظم با فروش اقساطی تا ۵۰ درصد از سهام قابل واگذاری در بند (ج) سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی در قالب شرکتهای سرمایه گذاری استانی موافقت فرمودند و از سوی دیگر طبق بند ۴ دستور معظم له، شرکتهای سرمایه گذاری استانی باید بر اساس قانون تجارت فعالیت کرده و با کمک دولت در بورس پذیرفته شوند.

^۱ انعطاف و تنوع در شیوههای افزایش سرمایه و توزیع سهام در بخش تعاونی و اتخاذ تدابیر لازم به نحوی که علاوه بر تعاونیهای متعارف، امکان تأسیس تعاونیهای جدید در قالب شرکت سهامی عام با محدودیت مالکیت هر یک از سهامداران به سقف معینی که حدود آن را قانون تعیین می کند، فراهم شود.

هم اکنون بین وزارت تعاون و سازمان خصوصی سازی در مورد نوع شرکت سرمایه گذاری استانی اختلاف نظر وجود دارد. وزارت تعاون تبدیل وضعیت شرکت های سرمایه گذاری استانی را به شرکت های تعاونی سهام عام که در ماده (۱۲) قانون اجرای سیاست های اصل ۴۴ قانون اساسی پیش بینی گردیده است، خواستار شده است و از سوی دیگر سازمان خصوصی سازی معتقد به حفظ شکل این شرکت در قالب سهامی عام و تحت پوشش قانون تجارت جهت شرکت در بورس می باشد.

• نظر کارشناسی

- مغایرت با سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی

طبق ردیف (۹) بند (ب) سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، امکان تأسیس تعاونی های جدید در قالب شرکت سهامی عام با محدودیت مالکیت هر یک از سهامداران فراهم شود. در حالیکه طبق این طرح، تأسیس تعاونی های جدید در قالب شرکت سهامی عام با محدودیت مالکیت از بین می رود فلذا طرح حاضر با ردیف (۹) بند (ب) سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی مغایرت دارد و در نتیجه مغایر با اصل ۵۷ قانون اساسی می باشد.

همچنین طبق دستور رهبری مورخ ۱۳۸۵/۴/۱۲، متعاقب درخواست رئیس جمهور برای اختصاص درصدی از سهام صدر اصل ۴۴ قانون اساسی به شرکت های سرمایه گذاری استانی، شرایطی برای فعالیت این شرکت ها تعیین شده است که مستلزم به رسمیت شناختن نوع جدیدی از شرکت سهامی عام می باشد که در واقع همان شرکت تعاونی سهامی عام مندرج در قانون اجرای سیاست های اصل ۴۴ قانون اساسی می باشد. بنابراین حکم طرح مصوب، مبنی بر شرکت سهامی عام بودن این شرکت ها مغایر سیاست های کلی ابلاغی رهبری و نیز دستور رهبری در پاسخ به نامه درخواست رئیس جمهور به نظر می رسد.

- مغایرت با اصل ۶۰ قانون اساسی

این طرح تحت عنوان «طرح تفسیر نحوه اجرای ماده (۳۵) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم و اجرای سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی مصوب ۱۳۸۶» به تصویب رسیده است حال آنکه نحوه اجرای قانون یک امر اجرایی است که طبق اصل ۶۰ قانون اساسی در حیطه صلاحیت قوه مجریه است و نه در صلاحیت قوه مقننه، لذا مغایر اصل ۶۰ قانون اساسی به نظر می رسد.

۲- لایحه اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران - مصوب ۱۳۷۵ و اصلاحات بعدی آن

• مقدمه توجیهی

بر اساس لایحه دولت، باتوجه انتخابات سومین دوره شوراهای اسلامی روستا و شهر در برخی از حوزه‌ها بنا به دلایلی برگزار نشده یا پس از برگزاری نتایج آن ابطال شده است. با عنایت به ضرورت برگزاری انتخابات میاندوره‌ای شوراهای یاد شده و نظر به نزدیکی زمان برگزاری هشتمین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی و به منظور تمهید مقدمات قانونی برگزاری همزمان این دو انتخابات، لایحه مذکور برای طی مراحل قانونی تقدیم شده است.

• نظر کارشناسی

با توجه به نوع نظارت انتخابات شوراهای و انتخابات ریاست جمهوری و مجلس شورای اسلامی که متفاوت می‌باشند و نظارت بر انتخابات شوراهای در صلاحیت هیأت نظارت مرکزی مجلس شورای اسلامی و نظارت بر انتخابات ریاست جمهوری و مجلس در صلاحیت هیأت مرکزی شورای نگهبان است، تبصره ماده (۸۳) مکرر موضوع بند (۳) ماده واحده از جهت نظارت بر هیأت اجرایی برگزارکننده انتخابات واجد ابهام می‌باشد

۳- طرح الحاق یک تبصره به ماده (۱۲) قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸

طرح مزبور که طی نامه شماره ۸۹/۳۰/۳۹۰۲۵ مورخ ۱۳۸۹/۰۴/۰۳ شورای نگهبان مغایر موازین شرع و اصل ۴۰ قانون اساسی شناخته شده است، لذا با توجه به صلاحیه مجلس و تعیین مدت استفاده از حقوق مادی پدیدآورنده برای وصی و وارث، به نظر ایراد اصل ۴۰ مرتفع شده است.

شماره: ۸۹/ک/۳۱۶

تاریخ: ۱۳۸۹/۰۶/۰۹

پیوست: ندارد

۴- طرح اصلاح تبصره ۴ قانون برقراری حقوق وظیفه یا مستمری بازماندگان آن دسته از مهاجرین و کسانی که به مناطق جنگی مراجعت نموده و به علت برخورد مواد منفجره معلول یا فوت می شوند مصوب ۱۳۷۲/۰۶/۲۱

با عنایت به نامه شماره ۲۵۴۳۲۸ مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۱۹ معاون محترم پارلمانی رئیس‌جمهور، مبنی بر موافقت دولت با تأمین بار مالی تبصره (۸)، به نظر شائبه مغایرت اصل ۷۵ قانون اساسی برطرف شده باشد. لازم به ذکر است تصویر تصمیم نامه شماره ۴۳۶۸۷/۲۴۷۵۵۷ مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۱۲ موضوع موافقت هیأت وزیران با بار مالی مصوبه مجلس در نامه مورخ ۱۳۸۹/۰۲/۱۲ توسط دبیر هیأت دولت به قائم‌مقام محترم دبیر شورای نگهبان ارسال شده است. ^{NDB}

غلامحسین الهام
رئیس مرکز